

วาทกรรมเรื่องเล่าพระเครื่องและการประกอบสร้างความหมาย
ในนิตยสารพระเครื่องออนไลน์
DISCOURSE AND MEANING CONSTRUCTION OF AMULET NARRATIVES
IN ONLINE AMULET MAGAZINES

สุภาวดี ยาดิ

Supawadi Yadi

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ลำปาง ประเทศไทย

Faculty of Humanities and Social Sciences, Lampang Rajabhat University, Lampang, Thailand

Corresponding author E-mail: supawadiyadi2@gmail.com

Received 26 May 2026; Revised 29 June 2026; Accepted 31 July 2026

บทคัดย่อ

ความเป็นมาและวัตถุประสงค์: ในบริบทสังคมร่วมสมัยคนรุ่นใหม่มีแนวโน้มที่จะมีประสบการณ์ตรงกับศาสนา ลดลงอันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและบทบาทของสถาบันศาสนาที่ห่างออกจากชีวิตประจำวัน ขณะเดียวกันการรับรู้เกี่ยวกับศาสนายังคงถูกถ่ายทอดผ่านสื่อมวลชนซึ่งทำหน้าที่ผลิตและเผยแพร่ความหมายทางสังคม นิตยสารพระเครื่องออนไลน์จึงเป็นพื้นที่ทางวาทกรรมที่สำคัญในการนำเสนอเรื่องเล่าเกี่ยวกับพระเครื่อง ซึ่งผสมผสานความเชื่อ ความศรัทธา คุณค่าทางประวัติศาสตร์ และมูลค่าทางเศรษฐกิจเข้าด้วยกัน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะวาทกรรมเรื่องเล่าพระเครื่องที่ปรากฏในนิตยสารพระเครื่องออนไลน์ และวิเคราะห์กระบวนการประกอบสร้างความหมายผ่านเรื่องเล่าดังกล่าว

วิธีดำเนินการวิจัย: การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ศึกษาตัวบท เรื่องเล่าพระเครื่องที่เผยแพร่ในนิตยสารพระเครื่องออนไลน์ระหว่างปี พ.ศ. 2563 - 2568 จำนวน 110 ฉบับ ซึ่งคัดเลือกด้วยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลและแบบวิเคราะห์ตัวบทโดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) ร่วมกับแนวคิดเรื่องเล่า (Narrative) เป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูลด้านภาษา โครงสร้างการเล่าเรื่อง และบริบททางสังคมวัฒนธรรม ก่อนนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย: ผลการศึกษาพบว่า วาทกรรมเรื่องเล่าพระเครื่องในนิตยสารพระเครื่องออนไลน์สามารถจำแนกได้ 9 ลักษณะ ได้แก่ 1) วาทกรรมความศักดิ์สิทธิ์ 2) วาทกรรมการอ้างอิงบุคคลสำคัญ 3) วาทกรรมคุณค่าทางประวัติศาสตร์ 4) วาทกรรมคุณค่าทางเศรษฐกิจและการลงทุน 5) วาทกรรมการสร้างความน่าเชื่อถือ 6) วาทกรรมประสบการณ์และความเชื่อ 7) วาทกรรมความหายากและการสะสม 8) วาทกรรมตำนานและความเชื่อทางศาสนา และ 9) วาทกรรมที่เชื่อมโยงกับสถาบันของรัฐ วาทกรรมเหล่านี้ทำงานร่วมกันในการกำหนดกรอบการรับรู้และการตีความของผู้รับสาร ส่งผลให้พระเครื่องถูกประกอบสร้างความหมายใน 6 มิติ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ดีสิทธิ์ 2) สัญลักษณ์ทางศาสนาและวัฒนธรรม 3) มรดกทางประวัติศาสตร์ 4) วัตถุประสงค์และสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ 5) ผลผลิตของอำนาจเชิงสัญลักษณ์ของบุคคลและสถาบัน และ 6) สัญลักษณ์ของโชคลาภและความสำเร็จในชีวิต ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นบทบาทของภาษาและเรื่องเล่าในการผลิตต่อย้ำ และผลิตซ้ำความจริงทางสังคมเกี่ยวกับพระเครื่องในสังคมไทย

ความเกี่ยวข้องกับหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา: ผลการศึกษาสามารถอธิบายผ่านกรอบแนวคิดกาลามสูตร ซึ่งเน้นการใช้ปัญญาและการพิจารณาไตร่ตรองก่อนเชื่อ เนื่องจากวาทกรรมที่เน้นความศักดิ์สิทธิ์และปาฏิหาริย์อาจส่งผลต่อการยอมรับความเชื่อโดยขาดการตรวจสอบอย่างมีเหตุผล ขณะเดียวกันการให้คุณค่าแก่พระเครื่องในมิติของการครอบครองและมูลค่าทางเศรษฐกิจยังสะท้อนแนวคิดเรื่องความยึดมั่นถือมั่น ซึ่งสัมพันธ์กับการพัฒนาปัญญาตามหลักศีล สมาธิ และปัญญาในพระพุทธศาสนา

สรุป: การวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า นิตยสารพระเครื่องออนไลน์เป็นพื้นที่ทางวาทกรรมที่มีบทบาทสำคัญในการประกอบสร้างความหมายเกี่ยวกับพระเครื่องผ่านการใช้ภาษาและการเล่าเรื่อง โดยมีอิทธิพลต่อการรับรู้ความเชื่อและการให้คุณค่าของผู้รับสารในมิติทางศาสนา วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ อันนำไปสู่ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสื่อ วาทกรรม และกระบวนการสร้างความจริงทางสังคมในบริบทสังคมไทยร่วมสมัย

คำสำคัญ: วาทกรรมเรื่องเล่า, พระเครื่อง, การประกอบสร้างความหมาย, นิตยสารพระเครื่องออนไลน์, ความจริงทางสังคม

Abstract

Background and Objectives: In contemporary society, younger generations tend to have fewer direct experiences with religion due to social changes and the diminishing role of religious institutions in everyday life. Nevertheless, perceptions of religion continue to be mediated through mass media, which play a significant role in producing and disseminating social meanings. In this context, online amulet magazines have emerged as important discursive spaces for presenting narratives about Buddhist amulets that integrate beliefs, faith, historical value, and economic value. This study aimed to: 1) Examine the characteristics of amulet narrative discourses presented in online amulet magazines, and 2) Analyze the processes through which meanings are constructed through such narratives.

Methodology: This qualitative study employed documentary research to investigate amulet narratives published in online amulet magazines between 2020 and 2025. A total of 110 issues were purposively selected for analysis. Research instruments included data-recording forms and textual analysis forms. The study adopted Discourse Analysis in conjunction with Narrative Theory as analytical frameworks to examine language use, narrative structures, and socio-cultural contexts. The findings were presented through an analytical description.

Main Results: The findings revealed that amulet narrative discourses could be classified into nine categories: 1) Sacredness discourse, 2) Discourse of referencing influential figures, 3) Historical value discourse, 4) Economic and investment value discourse, 5) Credibility-building discourse, 6) Experiential and belief discourse, 7) Rarity and collectability discourse, 8) Religious legend and belief discourse, and 9) State-institution-related discourse. These discourses collectively shaped audiences' perceptions and interpretations of amulets, constructing meanings in six dimensions: 1) Sacred objects, 2) Religious and cultural symbols, 3) Historical and cultural heritage, 4) Collectible objects and economic assets, 5) Products of symbolic power associated with individuals and institutions, and 6) Symbols of fortune and success. The findings demonstrate the role of language and narrative in producing, reinforcing, and reproducing social reality regarding Buddhist amulets within Thai society.

Involvement to Buddhadhamma: The findings can be interpreted through the framework of the Kalama Sutta, which emphasizes critical reflection and rational inquiry before accepting beliefs. Discourses that emphasize sacredness and miracles may encourage uncritical acceptance of certain beliefs. At the same time, the valuation of amulets in terms of ownership and economic worth reflects the Buddhist concept of *upādāna* (Attachment or Clinging), which is closely related to the cultivation of wisdom through the principles of morality (*Sīla*), concentration (*Samādhi*), and wisdom (*Paññā*)

Conclusions: This study demonstrates that online amulet magazines function as significant discursive spaces in constructing meanings of Buddhist amulets through language and storytelling. These discursive practices influence audiences' perceptions, beliefs, and value judgments regarding amulets across religious, cultural, and economic dimensions. The findings contribute to a deeper understanding of the relationship among media, discourse, and the construction of social reality in contemporary Thai society.

Keywords: Narrative Discourse, Buddhist Amulets, Meaning Construction, Online Amulet Magazines, Social Reality

บทนำ

ในสังคมร่วมสมัย คนรุ่นใหม่มีแนวโน้มที่จะมีประสบการณ์ตรงกับศาสนาลดลง อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่ทำให้สถาบันศาสนาอยู่ห่างออกไปจากพื้นที่ของชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตาม การรับรู้เกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อมิได้เลือนหายไป แต่ยังคงดำรงอยู่ผ่านกระบวนการสื่อสารและการผลิตความหมายของสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะในบริบทที่ผู้คนมีโอกาสนับถือประสบการณ์ทางศาสนาโดยตรงลดลง สื่อจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในฐานะ “ตัวกลาง” ที่ทำหน้าที่คัดเลือก จัดวาง และถ่ายทอดภาพแทนของศาสนาไปสู่สาธารณะ ส่งผลให้การรับรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของผู้รับสารที่มีต่อศาสนาถูกกำหนดผ่านกระบวนการนำเสนอของสื่อมากยิ่งขึ้น (Kaewthep, 2006) ภายใต้บริบทดังกล่าว เรื่องราวเกี่ยวกับศาสนาไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในพื้นที่ของสถาบันศาสนาเท่านั้นแต่ได้ขยายเข้าพื้นที่สื่อที่หลากหลายในฐานะกลไกการผลิตและเผยแพร่ความหมายทางสังคม หนึ่งในพื้นที่ที่มีบทบาทสำคัญ คือ “วงการพระเครื่อง” ซึ่งเป็นพื้นที่ทางวาทกรรมมิติของความเชื่อ ความศรัทธา พุทธคุณ คุณค่าทางประวัติศาสตร์ และมูลค่าทางเศรษฐกิจเข้าไว้ด้วยกัน ความนิยมในการครอบครองพระเครื่องมิได้สะท้อนเพียงความเชื่อทางศาสนาเท่านั้น แต่ยังสะท้อนการก่อตัวของชุมชนทางสังคมของกลุ่มคนเล่นพระ ผู้สะสม และผู้ค้า ที่มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ และมูลค่าของพระเครื่องผ่านทั้งพื้นที่ทางกายภาพ เช่น ตลาดพระเครื่องและศูนย์พระเครื่อง รวมถึงพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับพระเครื่อง (Sawangboonsatic, 2020) ในบรรดาสื่อ ดังกล่าว “นิตยสารพระเครื่องออนไลน์” นับเป็นพื้นที่สื่อที่มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และเรื่องเล่าเกี่ยวกับพระเครื่อง โดยทำหน้าที่มากกว่าการนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุมงคล แต่ยังเป็นพื้นที่ที่ใช้ภาษาและการเล่าเรื่องในการประกอบสร้างความหมายให้แก่พระเครื่องในฐานะสัญลักษณ์ทางศาสนา วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ เรื่องเล่าที่ปรากฏในสื่อประเภทนี้มักเชื่อมโยงประวัติความเป็นมา ตำนาน ความศักดิ์สิทธิ์ พุทธคุณ ประสบการณ์ของผู้ศรัทธา ตลอดจนคุณค่า และมูลค่าของพระเครื่องในตลาดการสะสม อันสะท้อนให้เห็นกระบวนการสร้างและถ่ายทอดความหมายผ่านวาทกรรมทางสังคมที่ส่งผลต่อการรับรู้และการตีความของผู้รับสาร

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การศึกษาพระเครื่องที่ผ่านมาให้ความสำคัญกับประเด็นด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และปรากฏการณ์พุทธพาณิชย์ โดยเฉพาะการอธิบายการขยายตัวของตลาด

พระเครื่องและการสร้างมูลค่าที่สัมพันธ์กับความเชื่อเรื่องความศักดิ์สิทธิ์และปาฏิหาริย์ (Chantane, 2016) ขณะเดียวกันการศึกษาทางด้านสังคมและวัฒนธรรมยังชี้ให้เห็นว่าองค์ความรู้เกี่ยวกับพระเครื่องมีได้ดำรงอยู่อย่างเป็นกลาง แต่ถูกผลิตต่อรองและรับรองผ่านเครือข่ายของนักเล่นพระ ผู้ค้า และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการพระเครื่องซึ่งมีบทบาทในการสถาปนาความน่าเชื่อถือและมาตรฐานความรู้ (Sawangboonsatic, 2020) อย่างไรก็ตามแม้งานวิจัยในระยะหลังจะให้ความสำคัญกับบทบาทของสื่อมากขึ้น แต่ยังไม่พบช่องว่างทางองค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษา “กลไกทางภาษาและเรื่องเล่า” ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ใช้ประกอบสร้างความศรัทธา ความน่าเชื่อถือและมูลค่าของพระเครื่องในสื่อออนไลน์ ผ่านการใช้ภาษาและเรื่องเล่าที่สื่อถึงความศักดิ์สิทธิ์ ความหายากและคุณค่า ตลอดจนการเชื่อมโยงพระเครื่องเข้ากับความหมายทางศาสนาและสังคม โดยสื่อดิจิทัลช่วยให้เรื่องเล่าเหล่านี้แพร่กระจายอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง (Jenkins, 2006) จึงนำไปสู่คำถามสำคัญว่าภาษาและเรื่องเล่ามีบทบาทในการกำหนดการรับรู้ ความเชื่อ และการให้คุณค่าแก่พระเครื่องของผู้คนในสังคมอย่างไร

เมื่อพิจารณาในบริบทของนิตยสารพระเครื่องออนไลน์ พบว่าสื่อประเภทนี้ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการเผยแพร่เนื้อหาเกี่ยวกับพระเครื่องและวัตถุมงคลผ่านรูปแบบของเรื่องเล่า ซึ่งครอบคลุมทั้งประวัติ ตำนาน และประสบการณ์เกี่ยวกับอำนาจความศักดิ์สิทธิ์ และรายละเอียดเกี่ยวกับการเช่าบูชาหรือการสะสมวัตถุมงคล นิตยสารพระเครื่องออนไลน์ดำเนินการโดยบริษัทสำนักพิมพ์พระเครื่องออนไลน์ จำกัด ซึ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2547 และได้พัฒนารูปแบบจากสิ่งพิมพ์สู่แพลตฟอร์มดิจิทัลที่หลากหลาย เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เว็บไซต์ และร้านค้าพระเครื่องออนไลน์ เนื้อหาของนิตยสารนำเสนอทั้งข้อมูลด้านประวัติ ลักษณะทางกายภาพ และรายละเอียดการเช่าบูชา ซึ่งสะท้อนความเชื่อมโยงระหว่างการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมกับกลไกทางเศรษฐกิจในตลาดพระเครื่อง ด้วยลักษณะดังกล่าว นิตยสารพระเครื่องออนไลน์จึงเป็นพื้นที่ทางวาทกรรมที่มีบทบาทสำคัญในการประกอบสร้างความหมายผ่านภาษาและการเล่าเรื่องเรื่องเล่าที่ปรากฏไม่ได้ทำหน้าที่เพียงถ่ายทอดข้อมูล แต่มีส่วนในการจัดระเบียบความคิดและกำหนดกรอบการตีความของผู้รับสาร โดยการนำเสนอความเชื่อ ความศรัทธา และมูลค่าทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้ผู้รับสารมีแนวโน้มยึดโยงการรับรู้และการให้คุณค่าไปตามกรอบที่สื่อกำหนด ทั้งนี้ ลักษณะของสื่อออนไลน์ที่เอื้อต่อการผลิตซ้ำและการเผยแพร่อย่างต่อเนื่อง ยังมีส่วนทำให้นิเวศที่เน้นความศักดิ์สิทธิ์ ปาฏิหาริย์ หรือมูลค่าทางเศรษฐกิจได้รับการยอมรับและกลายเป็น “ความจริงทางสังคม” (Social Reality) ที่ถูกยอมรับอย่างกว้างขวาง (Foucault, 1972)

ด้วยเหตุนี้ แม้งานวิจัยเกี่ยวกับพระเครื่องจะครอบคลุมหลายมิติ แต่ยังคงมีข้อจำกัดสำคัญในด้านการวิเคราะห์ภาษาและวาทกรรม โดยเฉพาะการทำความเข้าใจ “เรื่องเล่า” ในฐานะกลไกของอำนาจที่ใช้ในการประกอบสร้างและทำให้ความหมายดำรงอยู่ในสังคม ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ จึงมุ่งเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว โดยศึกษาลักษณะวาทกรรมของเรื่องเล่าพระเครื่องที่ปรากฏในนิตยสารพระเครื่องออนไลน์ ควบคู่กับการวิเคราะห์กระบวนการประกอบสร้างความหมายผ่านการใช้ภาษาและกลวิธีการเล่าเรื่อง อันจะนำไปสู่การอธิบายบทบาทของสื่อในฐานะผู้กำหนดกรอบความเข้าใจเกี่ยวกับพระเครื่องและศาสนาในบริบทสังคมได้อย่างเป็นลุ่มลึกยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะวาทกรรมเรื่องเล่าพระเครื่องที่ปรากฏในนิตยสารพระเครื่องออนไลน์ และวิเคราะห์กระบวนการประกอบสร้างความหมายผ่านเรื่องเล่าที่ปรากฏในนิตยสารพระเครื่องออนไลน์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากตัวบทที่ปรากฏในนิตยสารพระเครื่องออนไลน์ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้แนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis)

ร่วมกับแนวคิดเรื่องเล่า (Narrative) เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยมุ่งศึกษาตัวบท (Text) ที่ปรากฏในนิตยสาร พระเครื่องออนไลน์ เพื่อทำความเข้าใจลักษณะของวาทกรรมและกระบวนการประกอบสร้างความหมายผ่านเรื่องเล่าพระเครื่อง ตลอดจนพิจารณากระบวนการทางภาษาและวัฒนธรรมที่มีส่วนในการผลิตและถ่ายทอดความหมาย การวิเคราะห์นี้มุ่งให้เห็นถึงกระบวนการประกอบสร้างความหมายและการผลิตซ้ำของความเชื่อ ค่านิยม และความหมายทางสังคมที่ปรากฏผ่านเรื่องเล่าพระเครื่องในสื่อออนไลน์

2. ขอบเขตข้อมูล ได้แก่ ตัวบทเรื่องเล่าพระเครื่องที่ปรากฏในนิตยสารพระเครื่องออนไลน์ ซึ่งนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมา ตำนาน ความศักดิ์สิทธิ์ ตลอดจนเรื่องเล่าที่เกี่ยวข้องกับพระเครื่องในมิติต่าง ๆ โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวบทที่ใช้ในการศึกษาโดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากเนื้อหาที่เผยแพร่ในนิตยสารพระเครื่องออนไลน์ ซึ่งมีลักษณะเป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับพระเครื่อง และมีข้อมูลที่สะท้อนลักษณะของวาทกรรม รวมทั้งกระบวนการประกอบสร้างความหมายอย่างชัดเจน เพื่อนำมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของตัวบทที่ใช้ศึกษาเป็นนิตยสารพระเครื่องออนไลน์ ปี พ.ศ. 2563 ถึง ปี พ.ศ. 2568 ฉบับที่ 240 - 350 จำนวน 110 ฉบับ เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่มีการเผยแพร่เนื้อหาอย่างต่อเนื่อง และสะท้อนบริบทการสื่อสารเรื่องพระเครื่องในสื่อออนไลน์ได้อย่างชัดเจน อีกทั้งข้อมูลที่ได้มีความเพียงพอ และปรากฏลักษณะซ้ำอย่างต่อเนื่องจนเกิดภาวะอิมิตัวของข้อมูลจึงถือเป็นขอบเขตข้อมูลที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยพัฒนาแบบบันทึกและแบบวิเคราะห์ข้อมูลจากกรอบแนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ของ Fairclough (2010) ร่วมกับแนวคิดการวิเคราะห์เรื่องเล่า เพื่อใช้รวบรวม จัดหมวดหมู่ และตีความข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบสร้างความหมาย ความศรัทธา ความน่าเชื่อถือ และคุณค่าของพระเครื่องที่ปรากฏในนิตยสารพระเครื่องออนไลน์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Instrument Component	Data Recording / Analysis Items	Analytical Framework Used
Basic Information	- Issue number, publication year, and title of the story - Type of amulet and content characteristics	Data Recording Form
Language Use	- Keywords, abbreviations, and honorific expressions - Expressions of sacredness and rhetorical strategies	Fairclough: Text Level
Credibility Construction	- References to monks, experts, or authoritative figures - Experiences or events used to support belief	Fairclough: Discursive Practice
Faith Construction	- Narratives of miracles and supernatural phenomena - Protection, blessings, and enhancement of faith	Fairclough: Narrative Analysis
Narrative Structure	- Characters, significant events, and point of origin - Climax and conclusion of the story	Narrative Analysis
Value Construction	- Religious value and social value - Economic value of amulets	Fairclough: Social Practice
Socio-Cultural Context	- Beliefs, social trends, and religious worship - Commercialization of Buddhism	Fairclough: Social Practice
Interpretive Findings	- Construction of meaning and faith - Credibility and value of amulets	Synthesis of Critical Discourse Analysis (CDA) and Narrative Analysis

Figure 1 Example of a Data Recording and Analysis Form

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล จากเอกสารโดยศึกษาตัวบทเรื่องเล่าพระเครื่องที่ปรากฏในนิตยสารพระเครื่องออนไลน์ ซึ่งนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมา ตำนาน และความศักดิ์สิทธิ์ของพระเครื่อง ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวบทที่ใช้ในการศึกษาโดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจงจากเนื้อหาที่มีลักษณะเป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับพระเครื่อง และมีข้อมูลที่สะท้อนลักษณะของวาทกรรมและการประกอบสร้างความหมายอย่างชัดเจน จากนั้นจึงรวบรวมและบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยศึกษาตัวบทเรื่องเล่าพระเครื่องในนิตยสารพระเครื่องออนไลน์ โดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (CDA) ของ Fairclough (2010) ร่วมกับการวิเคราะห์เรื่องเล่า (Narrative Analysis) ผ่านการอ่าน ทบทวน บันทึก และจัดหมวดหมู่ข้อมูล โดยวิเคราะห์ใน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับตัวบท ระดับวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม และระดับวิถีปฏิบัติทางสังคมวัฒนธรรม จากนั้นนำผลการวิเคราะห์มาสังเคราะห์เพื่อค้นหารูปแบบความหมายและลักษณะการประกอบสร้างความจริงที่ปรากฏซ้ำ ก่อนจัดกลุ่มเป็นวาทกรรมเรื่องเล่าพระเครื่อง 9 ลักษณะ และนำมาตีความเพื่ออธิบายการประกอบสร้างความหมาย ความศรัทธา ความน่าเชื่อถือ และคุณค่าของพระเครื่อง โดยนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. จากการศึกษาลักษณะวาทกรรมเรื่องเล่าพระเครื่องที่ปรากฏในนิตยสารพระเครื่องออนไลน์ พบว่าเรื่องเล่ามีพื้นฐานอยู่บนรูปแบบการสื่อสารและถูกถ่ายทอดผ่านผลผลิตทางวัฒนธรรม นิตยสารมีการประยุกต์ใช้ภาษาการเล่าเรื่องควบคู่กับสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Symbols) ส่งผลให้สื่อดังกล่าวทำหน้าที่เป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เอื้อให้เกิดการถ่ายทอด แบ่งปัน และสืบทอดวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น (Jirabovornwisut, 2023) เรื่องเล่าพระเครื่องสื่อความหมายเกี่ยวกับพระเครื่อง ส่งผลต่อการรับรู้ ความเชื่อ และค่านิยมในสังคม ผ่านกระบวนการเล่าเรื่องที่ตัวบทมักเริ่มจากการกล่าวถึงประวัติหรือที่มาของวัตถุมงคล เชื่อมโยงกับพระเกจิอาจารย์หรือบุคคลสำคัญทางศาสนา จากนั้นจึงอธิบายพุทธคุณ ความศักดิ์สิทธิ์ หรือประสบการณ์ความเชื่อ ก่อนเชื่อมโยงไปสู่การกล่าวถึงคุณค่าและมูลค่าของพระเครื่องในฐานะวัตถุมงคลหรือการลงทุนในตลาดพระเครื่อง จากการวิเคราะห์สามารถจำแนกลักษณะวาทกรรมเรื่องเล่าพระเครื่องที่ปรากฏในนิตยสารพระเครื่องออนไลน์ได้ 9 ลักษณะ ดังนี้

1.1 วาทกรรมเรื่องเล่าความศักดิ์สิทธิ์ของพระเครื่อง มุ่งเน้นการนำเสนอความศักดิ์สิทธิ์ผ่านการเชื่อมโยงกับพุทธคุณ พลังเหนือธรรมชาติ และพิธีกรรมทางศาสนา โดยใช้กลวิธีทางภาษาเล่าถึงพิธีปลุกเสก คาถาอาคม มวลสารศักดิ์สิทธิ์ รวมถึงเหตุการณ์อัศจรรย์หรือปาฏิหาริย์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างวัตถุมงคล ตัวอย่างที่ 1 ตอน เรื่องเล่ารูปหล่อท้าวเวสสุวรรณ หลวงพ่อเพี้ยน วัดเกริ่นกฐิน จ.ลพบุรี กล่าวถึง

“ท้าวเวสสุวรรณเป็นผู้ปกครองเหล่ายักษ์และกุมภัณฑ์ในทิศอุดร เป็นพระอริยบุคคลชั้นโสดาบัน ในวันอุโบสถท่านจะลงมาตรวจตราโลกมนุษย์ หากผู้ใดทำความดีจะจดชื่อบนแผ่นทองคำเพื่อนำไปทูลต่อเทพยดา แต่ผู้ที่กระทำความชั่วจะถูกส่งชื่อให้พญามาราชเพื่อลงโทษ ผู้ที่บูชาท้าวเวสสุวรรณเชื่อว่าจะได้รับการปกป้องจากภูติผีปีศาจและมีโชคลาภบริบูรณ์ เพราะท่านเป็นธนบดีหรือเจ้าแห่งทรัพย์...” (Amulet Online Magazine, 2021c)

จากตัวอย่าง พบว่ามีการนำเสนอเรื่องราวของท้าวเวสสุวรรณในฐานะเทพผู้ปกครองเหล่ายักษ์และกุมภัณฑ์ และถูกอธิบายว่าเป็นพระอริยบุคคลชั้นโสดาบัน โดยเชื่อมโยงบทบาทการตรวจตราพฤติกรรมของมนุษย์ในวันอุโบสถเข้ากับผลลัพธ์ทางศีลธรรม กล่าวคือ ผู้ที่ทำความดีจะได้รับการบันทึกชื่อเพื่อถวายต่อเทพยดา ขณะที่ผู้ทำความชั่วจะถูกส่งชื่อให้พญามาราชลงโทษ นอกจากนี้ ยังมีการกล่าวถึงความเชื่อด้านการคุ้มครองจากภูติผีปีศาจและการให้โชคลาภแก่ผู้บูชาในฐานะธนบดีหรือเจ้าแห่งทรัพย์

1.2 วาทกรรมเรื่องเล่าที่อ้างอิงบุคคลสำคัญเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของพระเครื่อง มีการอ้างอิงบุคคลสำคัญ เช่น พระเกจิอาจารย์ บุคคลสำคัญทางศาสนา บุคคลทางประวัติศาสตร์ หรือผู้มีบทบาทในวงการพระเครื่อง เพื่อเสริมความน่าเชื่อถือและคุณค่าของวัตถุมงคล ตัวบทมักกล่าวถึงชื่อเสียง ประวัติ ความรู้ด้านพุทธาคม และบทบาทของบุคคลในฐานะผู้สร้างหรือผู้ปลุกเสก การเชื่อมโยงพระเครื่องกับบุคคลที่ได้รับการยอมรับในสังคมพระเครื่องทำให้วัตถุมงคลได้รับความเชื่อถือมากขึ้น ตัวบทยังกล่าวถึงความสัมพันธ์ของสายวิชาครูบาอาจารย์ และการสืบทอดองค์ความรู้ทางพุทธาคมเพื่อยืนยันในบารมีและความรู้ทางจิตวิญญาณ การอ้างอิงบุคคลสำคัญจึงทำหน้าที่เป็นอำนาจเชิงสัญลักษณ์ที่ช่วยรับรองคุณค่า ความศักดิ์สิทธิ์ และความน่าเชื่อถือของพระเครื่อง ในบางกรณีมีการกล่าวถึงบุคคลสำคัญในสถาบันต่าง ๆ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม ซึ่งช่วยเพิ่มความชอบธรรมให้กับการสร้างวัตถุมงคล ตัวอย่าง ตอน พระสมเด็จ วัดเกาะลอย จ.ระยอง ปี พ.ศ. 2514 พระดีที่ยังหาได้ หลวงปู่ทิม อิสริโก กล่าวถึง

“ยอดพระเกจิอาจารย์แห่งบูรพา ท่านเป็นพระที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ยึดมั่นในพระธรรมและพระวินัยขององค์ สัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผู้มักน้อย สันโดษ ไม่ยินดีในร้ายในโลกธรรม ท่านมีปกติฉันอาหารมังสวิรัต และฉันเพียงมือเดียว... ท่านถือปฏิบัติอย่างนี้เป็นเวลาถึง 50 ปี ร่างกายของท่านยังแข็งแรงสมบูรณ์ดีทุกประการ ท่านเป็นพระที่เคร่งครัดและบริสุทธิ์ในพระธรรมวินัย พระเครื่องของท่านมีราคาเรือนแสนเรือนล้าน ...” (Amulet Online Magazine, 2021a)

จากตัวอย่างเรื่องเล่า กล่าวถึงวัตรปฏิบัติของพระเกจิอาจารย์ เช่น การถือมังสวิรัต การฉันอาหารเพียงมือเดียว และการดำรงชีวิตอย่างมักน้อยสันโดษ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ของความเคร่งครัดและความบริสุทธิ์ทางศีลธรรม ก่อนเชื่อมโยงไปยังพระเครื่องของท่าน ทั้งในด้านความนิยมและมูลค่า ตลอดจนการกล่าวถึงพิธีพุทธาภิเษกและการอธิษฐานจิต ซึ่งช่วยทำให้พระเครื่องมีสถานะที่ได้รับการยอมรับในหมู่นักสะสม

1.3 วาทกรรมเรื่องเล่าคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของพระเครื่อง นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ช่วงเวลาการจัดสร้าง รุ่นของพระเครื่อง และบริบททางศาสนาและสังคม ตัวบทมักระบุปีที่สร้าง เหตุการณ์สำคัญ หรือบุคคลและสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสร้าง การนำเสนอข้อมูลลักษณะนี้ทำให้พระเครื่องถูกเชื่อมโยงกับบริบททางประวัติศาสตร์ ส่งผลให้ถูกพิจารณาว่าเป็นวัตถุที่มีที่มา มีความเก่าแก่ และมีความสำคัญทางวัฒนธรรม ตัวบทยังเชื่อมโยงพระเครื่องกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ตำนานพื้นถิ่น และบริบทของพระพุทธศาสนา เช่น การกล่าวถึงแหล่งโบราณคดี ศาสนสถานสำคัญ หรืออาณาจักรในอดีต ทำให้พระเครื่องถูกนำเสนอในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนความเชื่อ ศาสนา และภูมิปัญญาของสังคมไทย ตัวอย่างตอน พระกริ่งเชียงแสน วัดอุทยาน นนทบุรี ท่านเจ้าคุณนรฯ อธิษฐานจิตปลุกเสก ปี 2511 กล่าวว่า

“ย้อนหลังไปครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีตอนต้น สมัยนั้นเกิดโรคระบาดใหญ่ทำให้สมเด็จพระเจ้าอยู่ทองทรงโปรดฯ ให้สร้างอุทยานเพื่อหนีปัญหาโรคระบาด ต่อมาก็ได้สร้างวัดชื่อ “วัดอุทยาน” วัดอุทยานมีพระเกจิอาจารย์ยุคเก่านามว่า “หลวงปู่เพิ่ม” ท่านถือกำเนิดร่วมยุคกับหลวงปู่ศุข หลวงพ่อกลั่น หลวงปู่เพิ่มท่านเป็นพระที่มีศีลาจารวัตรน่าเลื่อมใสและมีความเชี่ยวชาญในวิทยาคม มีลูกศิษย์ลูกหามากมาย ยังมีพระเกจิอาจารย์มาแลกเปลี่ยนวิชาของท่านอยู่เป็นประจำ...” (Amulet Online Magazine, 2021e)

จากตัวอย่างเรื่องเล่า มีการกล่าวถึงเหตุการณ์ในสมัยกรุงศรีอยุธยา การสร้างวัดอุทยาน และประวัติของหลวงปู่เพิ่ม วัดอุทยาน ควบคู่กับการกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างพระเกจิอาจารย์ในสายวิชาเดียวกัน นอกจากนี้ ตัวบทยังเชื่อมโยงพระเครื่องกับสถานที่ บุคคล และเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ รวมถึงบริบท

ทางพระพุทธศาสนา ทำให้การนำเสนอพระเครื่องมีลักษณะสัมพันธ์กับภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และการจัดสร้างของวัดอุ้มงคล

1.4 วาทกรรมเรื่องเล่าคุณค่าทางเศรษฐกิจและการลงทุนของพระเครื่อง เรื่องเล่าพระเครื่องมักนำเสนอพระเครื่องในฐานะวัตถุสะสมที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจและสามารถใช้เป็นทางเลือกในการลงทุน โดยตัวบทให้ข้อมูลเกี่ยวกับราคาประเมิน ราคาจำหน่าย จำนวนการจัดสร้าง ระดับความนิยมในอดีตและปัจจุบัน ตลอดจนแนวโน้มมูลค่าในอนาคต ส่งผลให้พระเครื่องถูกมองในฐานะสินทรัพย์ที่สามารถซื้อขายและเพิ่มมูลค่าได้ในตลาดพระเครื่อง นอกจากนี้ ตัวบทยังนำเสนอข้อมูลในลักษณะการรายงานหรือการประเมินมูลค่า โดยใช้การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน ตัวอย่างเช่น การใช้คำว่า ผู้สร้างผู้ปลุกเสก พิธีกรรม มวลสารที่ใช้สร้าง อายุการสร้าง ความเก่า และแนวโน้มในอนาคต พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญผ่านการให้คะแนน เปอร์เซ็นต์ความน่าลงทุน หรือสัญลักษณ์ดาว รวมถึงการใช้ถ้อยคำ เช่น ราคาประเมิน ความนิยม และกระแสความนิยมในอนาคต ซึ่งสะท้อนกรอบภาษาที่เน้นเรื่องมูลค่าและการซื้อขาย

1.5 วาทกรรมเรื่องเล่าที่สร้างความน่าเชื่อถือของพระเครื่อง ใช้การนำเสนอข้อมูลเชิงระบบเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับเนื้อหา เช่น การจัดข้อมูลในรูปแบบตาราง การประเมินปัจจัยพื้นฐาน ระดับความนิยม แนวโน้มมูลค่าในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ตลอดจนการประเมินความน่าลงทุน การนำเสนอข้อมูลลักษณะนี้ทำให้เนื้อหาที่มีลักษณะคล้ายการวิเคราะห์เชิงวิชาการหรือการประเมินทางด้านเศรษฐกิจ ส่งผลให้เรื่องเล่าดูมีเหตุผลและสร้างความเชื่อมั่น นอกจากนี้ ยังให้รายละเอียดเชิงเทคนิคเกี่ยวกับพระเครื่อง เช่น พิมพ์พระ เนื้อวัสดุ มวลสาร ลักษณะศิลปกรรม ขนาด ปีที่จัดสร้าง และจำนวนการผลิต ซึ่งเป็นข้อมูลเฉพาะทางในวงการพระเครื่อง การนำเสนอข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวทำให้เนื้อหาที่มีลักษณะเป็นองค์ความรู้เฉพาะด้าน และเสริมภาพลักษณ์ของข้อมูลที่มีหลักฐานรองรับ กล่าวคือ

“เหรียญพระพุทธทักษิณมิ่งมงคลนี้จัดสร้างโดยนำขบวนมวลสารจากเกจิอาจารย์ดังสายใต้มากมาย อาทิเช่น หลวงปู่าค วัดระฆัง อาจารย์นอง วัดทรายขาว...และยังได้ปลุกเสกอีกหลายวาระ...” (Amulet Online Magazine, 2021f)

จากตัวบทดังกล่าว พบว่ามีการระบุขบวนมวลสารที่ใช้ในการจัดสร้างพระเครื่อง โดยอ้างอิงมวลสารจากพระเกจิอาจารย์หลายรูป พร้อมทั้งกล่าวถึงการปลุกเสกหลายวาระ นอกจากนี้ ตัวบทยังนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการจัดสร้างและองค์ประกอบของพระเครื่อง ซึ่งเป็นข้อมูลเฉพาะที่ใช้ประกอบการอธิบายลักษณะและที่มาของวัดอุ้มงคล การนำเสนอในลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าตัวบทให้ความสำคัญกับข้อมูลเชิงเทคนิคและรายละเอียดการจัดสร้างพระเครื่องในการเล่าเรื่อง

1.6 วาทกรรมเรื่องเล่าประสบการณ์และความเชื่อในสังคมพระเครื่อง นำเสนอประสบการณ์ของผู้บูชาหรือผู้ครอบครองวัดอุ้มงคลควบคู่กับการกล่าวถึงพุทธคุณของพระเครื่อง เช่น ความเชื่อด้านเมตตามหานิยม ความคงกระพันชาตรี การคุ้มครองป้องกันภัย หรือการเสริมสิริมงคลแก่ผู้ครอบครอง การเล่าเรื่องมักปรากฏในรูปแบบของประสบการณ์เหนือธรรมชาติหรือเรื่องราวของผู้ศรัทธาที่ได้รับผลดีจากการบูชาพระเครื่อง ซึ่งทำหน้าที่ยืนยันความศักดิ์สิทธิ์และพลังอำนาจของวัดอุ้มงคล นอกจากนี้ ตัวบทยังเชื่อมโยงพระเครื่องกับความเชื่อทางศาสนา ความเชื่อพื้นบ้าน และองค์ความรู้ทางไสยศาสตร์ เช่น ยันต์ พิธีกรรม หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและการบูชา ทำให้พระเครื่องถูกมองว่าเป็นวัตถุที่มีพลังทางจิตวิญญาณและสามารถเชื่อมโยงผู้บูชากับอำนาจเหนือธรรมชาติได้ ตัวอย่างตอน เหรียญพระพุทธปางลีลาฉลองยี่สิบห้าพุทธศตวรรษ กล่าวคือ

“พระสารีบุตรเป็นพระอัครสาวกที่เกิดด้วยปัญญา ทว่ายังเป็นผู้เลิศในความกตัญญูด้วย ท่านได้ฟังพุทธธรรมเป็นครั้งแรกจากพระอัสสชิหนึ่งในพระปัญจวัคคีย์ ส่งผลให้ท่านเกิดดวงตาเห็นธรรม และบรรลุโสดาปัตติผล โดยท่านได้สดับ... คาถา เย อัมมาฯ ต่อมาถือเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา นับแต่อดีตกาลชาวพุทธมักจารึกคาถานี้ไว้ยังพระสลุบเจดีย์ตลอดจนพระพิมพ์เพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา มีเหรียญพระพุทธรูปสำคัญรุ่นหนึ่งที่จารึกพระคาถา... ปรากฏว่ามีประสบการณ์มากมาย ทั้งแคล้วคลาด คงกระพันชาตรี...” (Amulet Online Magazine, 2021d)

จากตัวบทดังกล่าว พบว่ามีการเชื่อมโยงพุทธประวัติของพระสารีบุตรกับการกล่าวถึงคาถา เย อัมมาฯ ซึ่งเป็นหลักธรรมสำคัญในพระพุทธศาสนา ก่อนเชื่อมโยงมายังพระเครื่องที่มีการจารึกคาถาดังกล่าวไว้ นอกจากนี้ ตัวบทยังกล่าวถึงประสบการณ์ของผู้บูชาที่เกี่ยวข้องกับความแคล้วคลาดและความคงกระพันชาตรีควบคู่กับการอ้างอิงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา การนำเสนอในลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าตัวบทเชื่อมโยงประสบการณ์ของผู้บูชากับพุทธคุณของพระเครื่องผ่านการอ้างอิงหลักธรรมและความเชื่อทางพระพุทธศาสนา

1.7 วาทกรรมเรื่องเล่าความหายากและคุณค่าในการสะสม นำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะ รูปแบบ การจัดสร้าง วัสดุ และจำนวนการผลิตของวัตถุมงคล เช่น ลักษณะพิมพ์ของเหรียญ รูปแบบเนื้อพระ ขนาด หรือเอกลักษณ์เฉพาะของพระเครื่องแต่ละรุ่น การนำเสนอข้อมูลดังกล่าวเป็นกลวิธีที่ช่วยเน้นย้ำเอกลักษณ์ ความพิเศษ และความหายากของพระเครื่อง การเน้นย้ำความหายากและเอกลักษณ์เฉพาะของพระเครื่องจึงเป็นกลวิธีทางวาทกรรมที่ช่วยสร้างภาพลักษณ์ของพระเครื่องในฐานะวัตถุสะสมที่มีคุณค่าและเป็นที่ต้องการในวงการพระเครื่องตัวอย่างตอน ตะกรุดไม้ไผ่ หลวงพ่อทวย ชุตินธโร กล่าวว่า

“ตะกรุดไม้ไผ่หรือตะกรุดไม้ครุทำจากเป็นไม้ไผ่หรือไม้รวกที่มีอาถรรพ์ เช่น ไม้ไผ่ต้นตลอดลำเรียกว่า ไม้ไผ่มหาอุด หรือบางครั้งเป็นไม้ไผ่ยอดดวนขึ้นกลางกอ หรือเป็นไม้ไผ่ที่ถูกฟ้าผ่า นำมาลงอักขระเลขยันต์หรือคาถาหัวใจ ธาตุบั้ง แก้วบั้งมาลงไว้ หรือ “นะวิเศษ” ต่าง ๆ ใน จำนวนนะ 108 นี้ อานุภาพทางคุ้มครองป้องกันภัยต่าง ๆ ตะกรุดไม้ไผ่ของหลวงพ่อกวยต้องสังเกตที่ลายมือของหลวงพ่อกวย ลักษณะการเขียนที่เป็นเอกลักษณ์ ที่สำคัญอายุต้องได้ไม้ต้องมีความแห้งตามธรรมชาติ...” (Amulet Online Magazine, 2020a)

จากตัวบทดังกล่าว พบว่ามีการนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวัสดุที่ใช้สร้างตะกรุด โดยระบุลักษณะของไม้ไผ่หรือไม้รวกที่มีคุณสมบัติเฉพาะ เช่น ไม้ไผ่ต้น ไม้ไผ่ยอดดวน และไม้ไผ่ที่ถูกฟ้าผ่า นอกจากนี้ ยังกล่าวถึงการจารอักขระ เลขยันต์ และคาถา รวมทั้งระบุเกณฑ์การพิจารณาเฉพาะ ได้แก่ ลักษณะลายมือการจารของหลวงพ่อกวย สภาพของวัสดุ และอายุของไม้ การนำเสนอในลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าตัวบทให้ความสำคัญกับรายละเอียดและเอกลักษณ์เฉพาะของวัตถุมงคล รวมถึงเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาลักษณะของพระเครื่องแต่ละชิ้น

1.8 วาทกรรมเรื่องเล่าตำนานและความเชื่อทางศาสนา มีการเชื่อมโยงวัตถุมงคลกับตำนานเรื่องเล่าทางศาสนา พุทธประวัติ และวรรณคดีไทย เช่น เหตุการณ์สำคัญในพุทธประวัติ ตำนานพญานาค เรื่องราวของท้าวเวสสุวรรณ หรือการอ้างอิงวรรณคดี การนำเสนอเรื่องเล่าลักษณะนี้ช่วยสร้างความศักดิ์สิทธิ์และความลึกลับให้กับพระเครื่อง ทำให้รับรู้ว่ามีวัตถุมงคลมีความสัมพันธ์กับโลกของความเชื่อทางศาสนา นอกจากนี้ ตัวบทยังเชื่อมโยงพระเครื่องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พิธีกรรม และเหตุการณ์สำคัญทางศาสนา เช่น การอธิบายความหมายเชิงสัญลักษณ์ของพระเครื่องการกล่าวถึงพิธีปลุกเสก หรือการจัดสร้างเนื่องในโอกาสสำคัญทางพระพุทธศาสนา ทำให้พระเครื่องถูกวางอยู่ในบริบทของศาสนาและวัฒนธรรมของสังคมไทย ตัวอย่างตอนดอกธาดู ทิพยบุปผา อันนำมาซึ่งความรุ่งโรจน์ กรูวัดพระคง จ.ลำพูน กล่าวว่า

“...นับแต่ครั้งบรรพกาล บรรพชนของพวกเราชาวสยามก่อสร้างบ้านเมืองภายใต้ร่มโพธิ์แห่งบรรพพุทธศาสนา การดำเนินชีวิตของผู้คนดำเนินไปในครรลองครองธรรม มีความผูกพันแน่นแฟ้นกับศาสนา รวมไปถึงความเชื่อ และวิถีชีวิตเป็นสังคมวิถีพุทธ พระพิมพ์ต่าง ๆ ถือเป็นผลิตผลทางความเชื่อและความศรัทธา แม้ว่าปัจจุบันจะมี ผู้กล่าวว่า พระพิมพ์เหล่านี้ไม่ใช่แก่นแท้ของศาสนา แต่ควรมองให้ลึกลงไป หากขาดเปลือกและกระพี้ก็ยากที่ต้นไม้ จะดำรงอยู่ได้ เช่นเดียวกับศาสนาหากขาดความเชื่อความศรัทธาของศาสนิกชน ก็ยากที่ศาสนาจะอยู่รอด อีกทั้ง ในบรรดาเปลือกกระพี้เหล่านั้นก็อาจสามารถเป็นเครื่องมือให้หยั่งถึงแก่นธรรม” (Amulet Online Magazine, 2020b)

จากตัวบทดังกล่าว พบว่ามีการกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างพระพุทธศาสนา ความเชื่อ และวิถีชีวิต ของผู้คนตั้งแต่อดีต โดยเริ่มจากการอ้างถึงการดำรงอยู่ของสังคมภายใต้พระพุทธศาสนา และอธิบายการดำเนินชีวิต ในลักษณะของสังคมวิถีพุทธ นอกจากนี้ ยังนำเสนอพระพิมพ์ในฐานะผลผลิตของความเชื่อและความศรัทธา พร้อมทั้ง ใช้การเปรียบเทียบศาสนากับต้นไม้ที่ต้องอาศัยเปลือกและกระพี้เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ กับการดำรงอยู่ของพระพุทธศาสนา การนำเสนอในลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงพระเครื่องกับตำนาน ความเชื่อ และบริบททางพระพุทธศาสนาผ่านการเล่าเรื่อง

1.9 วาทกรรมเรื่องเล่าที่สร้างความชอบธรรมผ่านสถาบันของรัฐ มีการเชื่อมโยงวัตถุมงคล กับหน่วยงานหรือสถาบันของรัฐ เช่น การกล่าวถึงการจัดสร้างเหรียญ โดยเชื่อมโยงกับสถาบันของรัฐเป็นกลวิธี ทางวาทกรรมที่ช่วยสร้างความชอบธรรมและความน่าเชื่อถือให้กับพระเครื่อง เนื่องจากทำให้วัตถุมงคลถูกมองว่า ได้รับการรับรองจากองค์กรที่มีสถานะเป็นทางการในสังคม นอกจากนี้ การกล่าวถึงบทบาทของหน่วยงานรัฐ ในการจัดสร้างหรือเผยแพร่วัตถุมงคลยังทำให้พระเครื่องถูกนำเสนอในฐานะสัญลักษณ์ที่เชื่อมโยงกับความมั่นคง ความเจริญรุ่งเรือง และความมั่งคั่งของชาติ ตัวอย่างตอน เหรียญพระคลังมหาสมบัติ กรมธนารักษ์ ครบ 88 ปี กล่าวว่า

“เหรียญพระคลังมหาสมบัติ กรมธนารักษ์ ครบ 88 ปี การนับถือเทวดาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำสถานที่ต่าง ๆ เป็นคติความเชื่อของชาวสยามมาแต่โบราณกาล ความเชื่อดังกล่าวแสดงออกในแบบรูปธรรมโดยการสร้างรูปเคารพ ในราชสำนักไทยสมัยรัตนโกสินทร์ยังคงสืบทอดแนวคิดเช่นกัน เทวรูปพระคลัง ในพระคลังมหาสมบัติ เชื่อว่าสร้างขึ้น เพื่อเป็นตัวแทนของเทพเจ้าผู้รักษาศักดิ์สมบัติของแผ่นดิน ตลอดจนเป็นที่เคารพนับถือและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ให้กับผู้ปฏิบัติงานในพระคลังมหาสมบัติ อีกนัยหนึ่งเสมือนเป็นตัวแทนของความซื่อสัตย์สุจริตและความถูกต้อง” (Amulet Online Magazine, 2021b)

จากตัวบทดังกล่าว พบว่ามีการอ้างอิง กรมธนารักษ์ ในฐานะหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับ การจัดสร้างเหรียญพระคลังมหาสมบัติ พร้อมทั้งเชื่อมโยงวัตถุมงคลเข้ากับคติความเชื่อเกี่ยวกับเทวดาผู้รักษา ทรัพย์สินของแผ่นดินและการสืบทอดแนวคิดจากราชสำนักไทยสมัยรัตนโกสินทร์ นอกจากนี้ ตัวบทยังอธิบาย บทบาทของเทวรูปพระคลังในฐานะตัวแทนของเทพผู้รักษาพระคลังมหาสมบัติ และเชื่อมโยงกับคุณค่าด้าน ความซื่อสัตย์สุจริตและความถูกต้อง การนำเสนอในลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงพระเครื่อง กับหน่วยงานของรัฐ ความเชื่อทางศาสนา และคุณค่าทางสถาบันผ่านการเล่าเรื่อง

2. จากการวิเคราะห์การประกอบสร้างความหมายผ่านเรื่องเล่าพระเครื่องในนิตยสารพระเครื่องออนไลน์ พบว่า เป็นกระบวนการใช้ภาษาและการเล่าเรื่องในการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับพระเครื่องครอบคลุมทั้ง ประวัติความเป็นมา ตำนาน ความเชื่อ พุทธคุณ คุณค่าทางเศรษฐกิจ และตลอดจนบริบททางสังคมและวัฒนธรรม เพื่อกำหนดและสื่อความหมายให้แก่พระเครื่อง อันส่งผลให้ผู้อ่านรับรู้และทำความเข้าใจพระเครื่อง เช่น ในฐานะ วัตถุศักดิ์สิทธิ์ มรดกทางวัฒนธรรม สิ่งสะสม หรือสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ ความหมายดังกล่าวเป็นผลจาก การคัดเลือก เรียบเรียง และนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบเรื่องเล่าที่มีแบบแผนเฉพาะของนิตยสารออนไลน์

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ตัวบทมีบทบาทสำคัญในการสร้างและกำหนดความหมายของพระเครื่องผ่านกระบวนการทางวาทกรรม โดยการเล่าเรื่องทำหน้าที่กำหนดกรอบการรับรู้ของผู้อ่านให้มองพระเครื่อง ทั้งในฐานะวัตถุศักดิ์สิทธิ์ สัญลักษณ์ทางศาสนาและวัฒนธรรม และวัตถุสะสมที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจในตลาดพระเครื่อง กระบวนการประกอบสร้างความหมายดังกล่าวสะท้อนบทบาทของภาษาและการเล่าเรื่องในสื่อออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความเชื่อ ค่านิยม และการรับรู้เกี่ยวกับพระเครื่องในสังคมไทย โดยสามารถจำแนกการประกอบสร้างความหมายได้ดังนี้

2.1 การประกอบสร้างความหมายของพระเครื่องในฐานะวัตถุศักดิ์สิทธิ์ ตัวบทใช้การเล่าเรื่องเกี่ยวกับพุทธคุณพลังเหนือธรรมชาติ พิธีกรรมปลุกเสก และประสบการณ์ปาฏิหาริย์ของผู้ครอบครอง เพื่อสร้างภาพลักษณ์ของพระเครื่องว่าเป็นวัตถุที่มีพลังอำนาจทางจิตวิญญาณ การนำเสนอในลักษณะนี้ทำให้พระเครื่องถูกตีความว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถคุ้มครอง ปกป้อง หรือเสริมสิริมงคลแก่ผู้บูชา ส่งผลให้เกิดการรับรู้เกี่ยวกับพระเครื่องในฐานะสื่อกลางที่เชื่อมโยงมนุษย์กับอำนาจเหนือธรรมชาติ

2.2 การประกอบสร้างความหมายของพระเครื่องในฐานะสัญลักษณ์ของศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเล่าพระเครื่องมักเชื่อมโยงวัตถุมงคลกับพระพุทธศาสนา ตำนาน เรื่องเล่าทางศาสนา และภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เช่น การอธิบายความหมายของยันต์ พิธีกรรม หรือสัญลักษณ์ทางศาสนา การนำเสนอในลักษณะดังกล่าวทำให้พระเครื่องถูกมองว่าเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สะท้อนความเชื่อ คติ และภูมิปัญญาของสังคมไทย

2.3 การประกอบสร้างความหมายของพระเครื่องในฐานะมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ตัวบทมักนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการจัดสร้าง เหตุการณ์สำคัญ บุคคลหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับวัตถุมงคล ซึ่งช่วยเชื่อมโยงพระเครื่องกับบริบททางประวัติศาสตร์และสังคม การเล่าเรื่องในลักษณะนี้ทำให้พระเครื่องถูกนำเสนอว่าเป็นวัตถุที่มีคุณค่าเชิงประวัติศาสตร์และเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรมของสังคมไทย

2.4 การประกอบสร้างความหมายของพระเครื่องในฐานะวัตถุสะสมและสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ ตัวบทนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับราคาประเมิน จำนวนการสร้าง ความนิยม และแนวโน้มมูลค่าในตลาดพระเครื่อง การให้คะแนนความน่าลงทุนหรือการวิเคราะห์มูลค่าในลักษณะคล้ายการประเมินสินทรัพย์ ส่งผลให้พระเครื่องถูกมองว่าเป็นวัตถุสะสมที่มีศักยภาพในการเพิ่มมูลค่าและสามารถใช้เป็นทางเลือกในการลงทุน

2.5 การประกอบสร้างความหมายของพระเครื่องผ่านอำนาจเชิงสัญลักษณ์ของบุคคลและสถาบัน เรื่องเล่าพระเครื่องมีการอ้างอิงพระเกจิอาจารย์ บุคคลสำคัญทางศาสนา รวมถึงสถาบันหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและความชอบธรรมให้กับวัตถุมงคล การเชื่อมโยงกับบุคคลและสถาบันที่มีสถานะทางสังคมสูงทำให้พระเครื่องได้รับการยอมรับและถูกมองว่ามีคุณค่าและความศักดิ์สิทธิ์มากยิ่งขึ้น

2.6 การประกอบสร้างความหมายของพระเครื่องผ่านระบบสัญลักษณ์และความเชื่อเกี่ยวกับโชคลาภ ตัวบทใช้สัญลักษณ์ ความเชื่อ และการอธิบายความหมายของเครื่องรางหรือยันต์ เพื่อเชื่อมโยงพระเครื่องกับความมั่งคั่ง โชคลาภ และความสำเร็จในชีวิต การนำเสนอในลักษณะนี้ทำให้พระเครื่องถูกมองว่าเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ ความเจริญรุ่งเรือง และความหวังของผู้ครอบครอง

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า วาทกรรมเรื่องเล่าพระเครื่องในนิตยสารพระเครื่องออนไลน์เป็นพื้นที่สำคัญของการใช้ภาษาเพื่อสร้างและกำหนดความหมายเกี่ยวกับพระเครื่อง ผลการศึกษิตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ตัวบทใช้รูปแบบการเล่าเรื่องและกลวิธีทางภาษาในการนำเสนอพระเครื่องผ่านวาทกรรมเรื่องเล่า 9 ลักษณะ เช่น การเล่าเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ การอ้างอิงบุคคลสำคัญ การเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์และตำนาน การนำเสนอความหายาก ตลอดจนการกล่าวถึงมูลค่าทางเศรษฐกิจและการลงทุน เป็นต้น ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เนื้อหาเกี่ยวกับพระเครื่องในสื่อออนไลน์มีการผสมผสานองค์ประกอบด้านศาสนา วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ซึ่งสะท้อนลักษณะเฉพาะของสังคมพระเครื่องที่เชื่อมโยงความเชื่อและระบบตลาด และเมื่อพิจารณาร่วมกับผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า วาทกรรมเรื่องเล่าดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการประกอบ

สร้างความหมายของพระเครื่อง กล่าวคือ ตัวบทมีส่วนในการสร้างภาพลักษณ์ของพระเครื่องในฐานะวัตถุศักดิ์สิทธิ์ที่มีพลังเหนือธรรมชาติ เป็นสัญลักษณ์ของศาสนาและวัฒนธรรม เป็นมรดกทางประวัติศาสตร์ของสังคมไทย ตลอดจนเป็นวัตถุสะสมและสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจในตลาดพระเครื่อง นอกจากนี้ การอ้างอิงบุคคลสำคัญทางศาสนา ผู้เชี่ยวชาญในวงการพระเครื่อง หรือหน่วยงานของรัฐ ยังเป็นกลวิธีที่ช่วยสร้างความชอบธรรมและความน่าเชื่อถือให้กับวัตถุมงคล ขณะเดียวกันการใช้สัญลักษณ์ ความเชื่อ และตำนานต่าง ๆ ก็มีส่วนทำให้พระเครื่องถูกเชื่อมโยงกับความหมายเกี่ยวกับโชคลาภ ความมั่งคั่ง และความสำเร็จในชีวิต ผลการศึกษาในสื่อดนตรีคล้องกับแนวคิดวาทกรรมของ Fairclough (2010) ซึ่งมองว่าภาษาไม่ได้ทำหน้าที่เพียงสะท้อนความจริงทางสังคม แต่มีบทบาทในการประกอบสร้างและกำหนดความหมายของปรากฏการณ์ผ่านกระบวนการทางวาทกรรม การนำเสนอเรื่องเล่าพระเครื่องผ่านรูปแบบภาษาและโครงสร้างการเล่าเรื่องในสื่อออนไลน์จึงเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดกรอบการรับรู้ของผู้รับสาร ทำให้พระเครื่องถูกทำความเข้าใจในหลากหลายมิติ ทั้งในฐานะวัตถุศักดิ์สิทธิ์ สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม และสินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันผลการวิจัยยังสะท้อนแนวคิดเรื่องวาทกรรมและอำนาจของ Foucault (1980) ซึ่งเสนอว่าวาทกรรมเป็นกลไกในการผลิตองค์ความรู้และกำหนดความจริงทางสังคมผ่านความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และอำนาจ ดังนั้น เรื่องเล่าพระเครื่องในสื่อจึงไม่ได้เป็นเพียงการถ่ายทอดข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุมงคล แต่เป็นกระบวนการผลิตและทำให้ความเชื่อ เช่น ความศักดิ์สิทธิ์ อำนาจเหนือธรรมชาติ และมูลค่าทางเศรษฐกิจกลายเป็นสิ่งที่ถูกทำให้เป็นปกติ และได้รับการยอมรับในสังคม นอกจากนี้ การนำเสนอพระเครื่องในฐานะวัตถุที่มีทั้งความศักดิ์สิทธิ์และมูลค่าทางเศรษฐกิจ ยังสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา วัฒนธรรม และระบบตลาดในสังคมไทย กล่าวคือ พระเครื่องไม่ได้ดำรงอยู่เพียงในฐานะวัตถุทางศาสนาเท่านั้น หากยังถูกประกอบสร้างให้เป็นสินทรัพย์ในตลาดการสะสม ซึ่งสะท้อนการผสมผสานระหว่างระบบความเชื่อกับกลไกทางเศรษฐกิจ (Appadurai, 1986) ดังนั้น ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าวาทกรรมเรื่องเล่าพระเครื่องในนิตยสารพระเครื่องออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการสร้างและกำหนดความหมายเกี่ยวกับพระเครื่องผ่านการใช้ภาษาและการเล่าเรื่อง ซึ่งไม่ได้เพียงสะท้อนความเป็นจริงแต่เป็นการประกอบสร้างความจริงทางสังคมผ่านระบบความหมายที่ถูกผลิตและผลิตซ้ำในบริบททางสังคม (Van Hulst et al., 2025) อันเชื่อมโยงกับการผลิตองค์ความรู้ อำนาจเชิงสัญลักษณ์ และมูลค่าทางเศรษฐกิจในสังคม

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่อง “วาทกรรมเรื่องเล่าพระเครื่องและการประกอบสร้างความหมายในนิตยสารพระเครื่องออนไลน์” นำไปสู่การพัฒนากรอบการสังเคราะห์การประกอบสร้างความหมายพระเครื่องผ่านวาทกรรมเรื่องเล่าในนิตยสารพระเครื่องออนไลน์ ซึ่งอธิบายกระบวนการที่สื่อใช้ภาษาและการเล่าเรื่องในการผลิต สื่อสาร และกำหนดความหมายเกี่ยวกับพระเครื่อง ในสังคมไทย โดยกรอบการสังเคราะห์ดังกล่าวประกอบด้วย 4 องค์ประกอบที่เชื่อมโยงกัน ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input Layer) ประกอบด้วย ตัวบท (Text) และบริบท (Context) ทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่กำหนดเนื้อหาและทิศทางของการสื่อสาร 2) ชั้นกลไกวาทกรรม (Discursive Mechanisms Layer) ซึ่งครอบคลุมทั้งกลไกทางภาษา (Linguistic Mechanisms) เช่น การเลือกใช้ถ้อยคำ (Word Choice) การสร้างความน่าเชื่อถือ (Credibility Construction) และการอ้างอิงบุคคลศักดิ์สิทธิ์ (Reference to Sacred Figures) ตลอดจนกลไกเรื่องเล่า (Narrative Mechanisms) เช่น โครงสร้างเรื่องเล่า (Narrative Structure) การสร้างตัวละคร (Character Construction) และการเล่าประสบการณ์ (Experiential Narratives) เป็นกระบวนการสำคัญที่ก่อให้เกิดวาทกรรมเรื่องเล่าพระเครื่อง 9 ลักษณะ ที่กำหนดกรอบการตีความของผู้รับสาร 3) ชั้นผลผลิตความหมาย (Output Layer) ที่ทำให้พระเครื่องถูกประกอบสร้างความหมายใน 6 มิติ ได้แก่ วัตถุศักดิ์สิทธิ์ (Sacred Object) สัญลักษณ์ทางศาสนา (Religious Symbol) มรดกทางประวัติศาสตร์ (Historical Heritage) สินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ (Economic Asset) อำนาจเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Power)

และสัญลักษณ์แห่งโชคลาภ และความสำเร็จ (Symbol of Fortune and Success) และ 4) ชั้นการเชื่อมโยงเชิงพุทธปรัชญา (Buddhist Reflection Layer) ที่เน้นการใช้ปัญญาในการพิจารณาความเชื่อ รวมถึงแนวคิดเรื่อง อุปาทาน ที่สะท้อนการยึดมั่นถือมั่นในวัตถุและมูลค่าทางเศรษฐกิจ องค์ความรู้ใหม่นี้จึงช่วยขยายมิติการศึกษาวาทกรรมจากการวิเคราะห์ลักษณะ ทางภาษาไปสู่การอธิบายกระบวนการผลิตความหมาย อำนาจเชิงสัญลักษณ์ และการสร้างความจริงทางสังคม ของพระเครื่องในบริบทสื่อออนไลน์ร่วมสมัยได้อย่างเป็นระบบและเป็นองค์รวมมากยิ่งขึ้น ดังปรากฏใน Figure 2

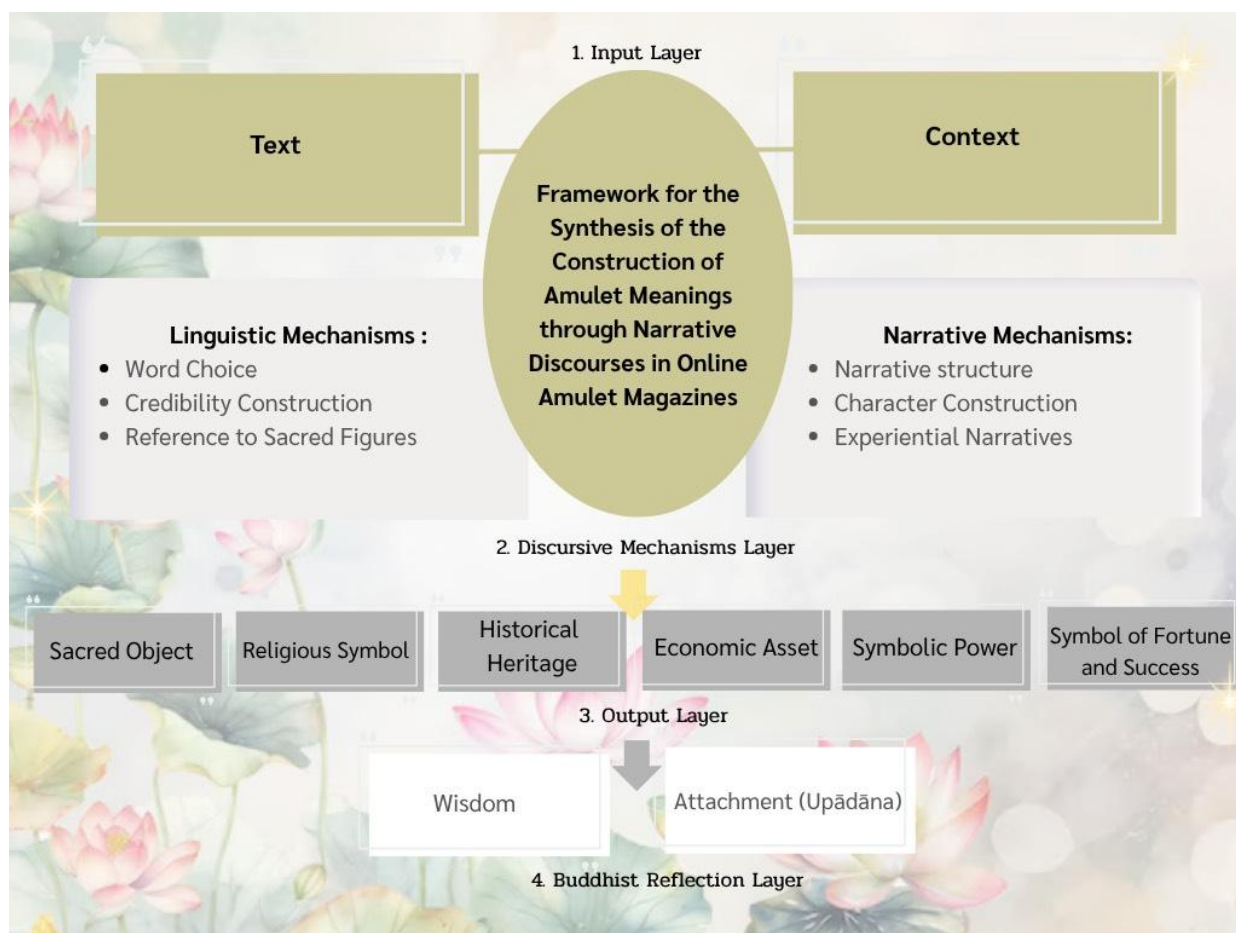

Figure 2 Framework for the Synthesis of the Construction of Amulet Meanings through Narrative Discourses in Online Amulet Magazines

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “วาทกรรมเรื่องเล่าพระเครื่องและการประกอบสร้างความหมายในนิตยสารพระเครื่องออนไลน์” แสดงให้เห็นว่า สื่อออนไลน์ทำหน้าที่เป็นพื้นที่ทางวาทกรรมที่มีบทบาทสำคัญในการประกอบสร้างความหมายเกี่ยวกับพระเครื่องผ่านการใช้ภาษา กลวิธีการเล่าเรื่อง และการเลือกนำเสนอเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า วาทกรรมเรื่องเล่าพระเครื่องสามารถจำแนกได้ 9 ลักษณะ ซึ่งทำงานร่วมกันในการกำหนดกรอบการรับรู้และการตีความของผู้รับสาร ส่งผลให้พระเครื่องถูกประกอบสร้างความหมายใน 6 มิติ ได้แก่ การเป็นวัตถุศักดิ์สิทธิ์ สัญลักษณ์ทางศาสนาและวัฒนธรรม มรดกทางประวัติศาสตร์ สินทรัพย์ทางเศรษฐกิจ ผลผลิตของอำนาจเชิงสัญลักษณ์ และสัญลักษณ์แห่งโชคลาภและความสำเร็จ กระบวนการดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าภาษาและเรื่องเล่าไม่ได้ทำหน้าที่เพียงถ่ายทอดข้อมูล แต่ยังมีบทบาทในการผลิต ตอกย้ำ และทำให้ความหมายบางประการกลายเป็น

“ความจริงทางสังคม” ที่ได้รับการยอมรับในวงกว้าง โดยเฉพาะในบริบทสื่อออนไลน์ที่เอื้อต่อการเผยแพร่ การผลิตซ้ำ และการขยายอิทธิพลของวาทกรรมอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผลการศึกษายังสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวาทกรรมเรื่องเล่าพระเครื่องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ หลักกาลามสูตรที่เน้นการใช้ปัญญาและการพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนเชื่อ รวมทั้งแนวคิดเรื่องอุปาทานที่เกี่ยวข้องกับความยึดมั่นถือมั่นในวัตถุและมูลค่าภายนอก ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความตึงเครียดระหว่างการสร้างความศรัทธาผ่านเรื่องเล่าปาฏิหาริย์กับหลักการพัฒนาปัญญาตามแนวพุทธศาสนา ผลการวิจัยจึงช่วยทำความเข้าใจบทบาทของสื่อในการกำหนดทิศทางการรับรู้เกี่ยวกับศาสนา ความเชื่อ และคุณค่าทางสังคมในบริบทสังคมได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาวาทกรรมพระเครื่องในสื่อประเภทอื่นเพิ่มเติม เช่น สื่อสังคมออนไลน์ ชุมชนออนไลน์ หรือสื่อดิจิทัลรูปแบบใหม่ เพื่อทำความเข้าใจพลวัตของวาทกรรมพระเครื่องในบริบทที่หลากหลาย รวมทั้งใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ห้วงเวลาและพฤติกรรมการรับรู้ ของผู้รับสารควบคู่กัน จะช่วยให้เข้าใจอิทธิพลของวาทกรรมที่มีต่อความเชื่อและการตัดสินใจของผู้คนมากขึ้น โดยผู้ผลิตสื่อควรนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับพระเครื่องอย่างรอบด้านและสมดุล อันเชื่อมโยงกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ขณะที่ผู้รับสารควรพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อและการคิดเชิงวิพากษ์ตามหลักกาลามสูตร นอกจากนี้ หน่วยงานทางการศึกษาและสถาบันทางศาสนาควรร่วมส่งเสริมการผลิตสื่อทางศาสนาที่มีคุณภาพ เพื่อสร้างความเข้าใจทางศาสนาที่ถูกต้องและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญาให้แก่สังคมในระยะยาว

References

- Amulet Online Magazine. (2020a). Amulet Online, Year 18, Issue No. 241. Bangkok, Thailand: Amulet Online Publishing.
- Amulet Online Magazine. (2020b). Amulet Online, Year 18, Issue No. 244. Bangkok, Thailand: Amulet Online Publishing.
- Amulet Online Magazine. (2021a). Amulet Online, Year 19, Issue No. 254. Bangkok, Thailand: Amulet Online Publishing.
- Amulet Online Magazine. (2021b). Amulet Online, Year 19, Issue No. 256. Bangkok, Thailand: Amulet Online Publishing.
- Amulet Online Magazine. (2021c). Amulet Online, Year 19, Issue No. 258. Bangkok, Thailand: Amulet Online Publishing.
- Amulet Online Magazine. (2021d). Amulet Online, Year 19, Issue No. 263. Bangkok, Thailand: Amulet Online Publishing.
- Amulet Online Magazine. (2021e). Amulet Online, Year 19, Issue No. 268. Bangkok, Thailand: Amulet Online Publishing.
- Amulet Online Magazine. (2021f). Amulet Online, Year 19, Issue No. 270. Bangkok, Thailand: Amulet Online Publishing.
- Appadurai, A. (1986). The social life of things: Commodities in cultural perspective. Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press. <http://dx.doi.org/10.1017/cbo9780511819582>.
- Chantane, A. (2016). Economy of amulets in Thailand. Journal of Global Perspectives in Humanities and Social Sciences, 10(1), 94-105.
- Fairclough, N. (2010). Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language (2nd ed.). New York, United States of America: Routledge.

- Foucault, M. (1972). *The Archaeology of Knowledge and The Discourse on Language*. New York, United States of America: Pantheon Books.
- Foucault, M. (1980). *Power/Knowledge: Selected Interviews and Other Writings, 1972-1977*. New York, United States of America: Pantheon.
- Jenkins, H. (2006). *Convergence Culture: Where Old and New Media Collide*. New York, United States of America: New York University Press.
- Jirabovornwisut, S. (2023). Approaches and Narrative Techniques of TV Drama for Promoting Thai Cuisine Culture: A Case Study of 'Pad Thai, The Secret Recipe'. *Journal of Siam Communication Arts Review*, 22(2), 33-55.
- Kaewthep, K. (2006). *The Science of Media and Cultural Studies (2nd ed.)*. Bangkok, Thailand: Edison Press Products.
- Sawangboonsatic, C. (2020). "Kon Len Prah" Thai Buddhist Amulet Magazine: Multimodal Discourse. *Journal of Liberal Arts, Rangsit University*, 16(1), 29-50.
- Van Hulst, M., Metze, T., Dewulf, A., de Vries, J., van Bommel, S. & van Ostaijen, M. (2025). Discourse, framing and narrative: three ways of doing critical, interpretive policy analysis. *Critical Policy Studies*, 19(1), 74-96. <https://doi.org/10.1080/19460171.2024.2326936>.